

Ady

Tíz esztendeje, hogy a forradalmas Magyarországnak legnagyobb halottját temette a Nemzeti Múzeum ódon csarnokából, ahol valószínűleg megrohanta és szinte fölborította a szilaj gyász mohósága a ravatalt, amelyen az elmúlás néma föntségében trónolt a Mámorfejedelem, a vér és arany magyar vátesze, az utolsó költő, aki urnak, magyarnak született, önmagát és önfaját ostromozva élt és úgy halt meg, mint az ázsiai pogány pusztákról napnyugatra barangolt hódító szittyá vitézek.

Tíz esztendeje, hogy eltemette a költőt Magyarország, amely temetni és gyászolni tud, mint senki más. Tíz esztendeje földelték el a föld legnagyobb siratóját, a magyar ugar, a magyar temető prófétái és apostoli énekesét, a hivatalosak és választottak, az ifjuság és munkásság beláthatatlan serege kísérté utolsó útjára és az élismerés koszorúját az egész nemzet nevében helyezték sirjára az Illés szekerén a dicsőség egébe ragadt szellem földi porhüvelyének.

Tíz év után inkább, mint valaha, vigaszul és bátorításul (mint ahogy a fáradt és csalódott Kepler Ádám bort kér famulusától), elő kell vennünk a költő verseinek végtelenül gazdag és örökkön új termését, az *Új Verseket* fiatal és szikrázó lángborától. A halottak élén békeltető mennyei nedűjéig és inni ebből a fölséges italból, amelyhez fogható Petőfi óta nem akadt a magyar költészet parnasszusi hegyén.

És emlékezni kell és nem szabad feledni, hogy Ady volt az első, aki a régi magyar világ nyomorúságán és szomorúságán széttekintve tudatára ébredt elmaradottságunknak, kulturátlanságunknak és az ótestamentumi jó-sok lelkével és hangján fülébe dörögte hetszilvafás nemzetének a nagy ébresztőt és a hallgatás némaságával mondott vétőt az öngyilkos örületnek, amely egy megpróbált fajta maradék fiait dobta oda a lövészárkok poklába idegen urak hódító szándékáért.

Ady Endre azt hozta kora magyar költészetének, ami legjobban hiányzott belőle: egy vehemensen nagy egyéniség viharos ujságát és egy abszolút költő lelkének döbbenetes mélységeit. Az ujság mondanivalójában és formájában egyszerre, hogy úgy mondjuk organikus egységben jelentkezett. Másképpen látta a magyar glóbuszt és magyar életet, mint akár Petőfi és ezt az új látást olyan erővel és bátorsággal sugallotta, hogy az olvasók önkénytelenül vagy elfordultak e szokatlan fénytől, vagy pedig akaratlanul és elbűvölten — meghódoltak előtte. Petőfi melázó alföldje

csupa idil, csupa szelid és kellemes szépség, Ady halott ugar, a lelkek temetője. Petőfi csupa fiatal és naiv optimizmus, egy nép gyermekkorának gyermeket rajongója, Ady a század nagy betegségének, a modern kétkedésnek és hitetlenségének nagy betege, fáradt, de lázongó és tőprengő dekadens, aki egy pusztuló világban, egy haldokló társadalomban és egy szegény és kis hazában a nyugati kultúrák ópiumától és saját nagyságának borától mámorosan énekel. Ady egy gyönyörűen haldokló hatyu.

A mélység előtt pedig, amely költészetében megnyílik, úgy kell állanunk, mint Arany. nak Dante vizei fölött. Soha költő e világon nem érezte hatalmasabban azt, hogy az életünk halál, hogy a szerelem gyűlölet, hogy isten és a démon bennünk él, soha költő nem fejezte ki egyénibb bűvölettel, hogy az En

egy világ és ha En nem leszek, egy világ fog összedőlni.

Az, hogy új ritmust hozott a magyar nyelv zenéjébe, hogy új szavakat adott és ősi igéket újjá varázsolt, hogy a magyar nyelvnek Vörösmarty és Babits mellett legnagyobb sámánja volt, hogy új korszakot jelent, hogy világirodalmi értéket reprezentál, mindez hozzatartozik jelentőségéhez.

Tíz év után teljes történeti jelentőségében és egész emberi és költői nagyságában áll előttünk. Most indul új útjára, amely végtelen, hogy meghódítsa kis hazájának a nagy világot. Mert az ő titáni méretei túlnőttek Pusztaszeren, a Hortobágyon, Budapesten, a Lomnicon, ő a Mont Blanc és a Himaláják magasságaiban száguld Illés tüzes szekerén.

Övé az örökkévalóság!

Juhász Gyula.

Bankett — 150 résztvevő megbetegedésével

Tömegmérgezés egy diszebeden

Rotterdam, január 26. Az egyik életbiztosítótársaság tisztviselői egyesületének bankettje után a diszebed 150 résztvevője mérgezési tünetekben megbetegedett, de néhány nap múlva valamennyien teljesen felgyógyultak. A biztosítótársaság személyzetének betegsége miatt kénytelen volt zárva tartani helyiségeit. Tivoli színház, amelyet a diszebed résztvevői a bankett után felkerestek, folyosójának és helyiségeinek bemocskolása és megrongálása folytán súlyos károkat szenvedett.

A szemtanúk leírása szerint a színi előadás alatt a nézőtérén formális pánik támadt. A

körülbelül 600 főnyi közönség előbb egyesével, majd csoportonként, végül zárt sorokban *menekülésszerűen sietett a kijárat felé*. A mentők és a rendőrök elé a színház folyosóján borzalmas látvány tárult. Vlamennyi folyosót bemocskoltak, a falaknak támaszkodó emberek heves hányingerrel küzdve levegő után kapkodtak. A színház előtti tér is olyan állapotban volt, úgyhogy a tűzoltóknak kellett vizsugarakkal lemosni. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított az étterem ellen s minden ételmaradékot lefoglalt. Azt hiszik, hogy a mérgezést romlott burgonya okozta.

Szombaton kiosztották a Szentgyörgy-uccai városi bérház lakásait

Megállapították a lakbéreket is

(A Délmagyarország munkatársától.) Szombaton délután négy órakor ült össze a polgármester szobájában a város tanácsa, hogy kiosssa a Szentgyörgy-uccában épülő új háromemeletes városi bérpalota negyven lakását, amelyből — mint a Délmagyarország szombati számában már megírtuk — huszonnyolcat már lefoglaltak a különböző Szegedre helyezett intézmények, a pedagógium tizenkilencet, a gyakorló polgári iskola nyolcat és a borászati felügyelőség egyet. Így tehát tulajdonképpen csak tizenkét lakás fölött rendelkezhetett volna a tanács, ezt a tizenkét lakást kellett volna 227 igénylő között szétosztani, ha — nem kellett volna lakáshoz juttatnia a József főherceg-téri kislakásokban lakó családokat is, mert ezeket a lakásokat is lebontják rövidesen, hogy helyet adjanak az egyetem odakerülő intézetének.

Négy óra után ült össze a tanács a polgármester elnökletével és félhétig megszakítás nélkül tanácskozott zárt ajtók mögött, míg végre elkészült a határozat.

A földszinti

üzlethelyiségek

közül egyet kapott özv. Zombory Béláné, ketőt a Schlesinger-cég. Egy négyszobás lakást adott a tanács a testnevelési hivatalnak. Sarkady István 2, Barabás János 2, dr. Abonyi Sándor 3, Szepessy József 4, Barbierer János 2, egy katonatiszt 2 és Dietrich Vilmos 2 szobás lakást kapott.

Az első emeleten

özv. Lőrincz Józsefné 1, dr. Erdélyi Lajos 3, Pitroff Pál 4, Szenes Adolf 2, dr. Banner János 2, dr. Eperjessy Kálmán 3, Szőkefalvy Nagy Gyula 4, Folráth Lajos 2, Schneider Ferenc 2 és dr. Korpássy Elemér egy garzon és egy kétszobás lakást kapott.

A második emeleten

Frank János 1, dr. Szabó Géza 3, dr. Galamb Sándor 4, Szidonits Jenő 2, dr. Mester János 2, dr. Greguss Pál 3, Putz Lajos 4, Törös Sándor 2, dr. ifj. Dobay Gyula 2, Náray Károly 2, Hlavanda Gizella egyszobás garzonlakást kapott.

PATZAUER
RUM
LIKÖR KONYAK

megpróbálta művelni is. Tanyai történeteket írt a hetvenes évek patronja szerint s kopogtatott velük hol a Hon-nál, hol a Pesti Naplónál, hol a Budapesti Hírlap-nál — nem nyitottak ajtót neki seholse. Utoljára szerencsét próbált a Fővárosi Lapok-nál, az egyetlen szépirodalmi napilapnál, amelyen se azelőtt nem volt, se azóta nincs és nyilván nem is lesz többet soha.

Ez olyan vakmerő kísérlet volt, amelyet csak a kétségbeesés sugallhat. Mintha a csárdákban, főúri kikosarazott vándorlegény megkérné a királykisasszony kezét. És Fuszti maga volt legjobban meglepődve, mikor a Fővárosi Lapokban megjelent az első novellája. A hátyáni kassza. Igaz, hogy csak a Hír-ek után tették, ott is legapróbb betűkből szedték, — de hát az utolsókból lesznek az első, csak ki kell várni.

Két esztendő múlva Fuszti már előkelőségszámba ment a magyar irodalomban. A Fővárosi Lapok vasárnapi számát el se lehetett képzelni Palotás-novella nélkül. A harmadik esztendőben pedig Palotás-regénnyel kezdődött meg az új esztendő. Rajtve hordott sebek volt a címe és az első oldalon közölték, vezércikknek.

Most aztán Fuszti is elérkezettnek látta az időt, hogy személyesen is megismertesse magát a Fővárosi Lapokkal, ahol addig csak a kézírását ismerték. (Szépirási mintának lehetett volna használni az írását, még hetven éves korában is.) Fölvette az atilláját, kifente a bajusztát és bekopogtatott Vadnay Károlyhoz, aki a lapja révén a magyar irodalom pápája volt akkoriban.

A hatalmas embernek éppen valami ahogy-ven-

dége volt, mikor Palotás benyitott hozzá. Csak úgy odabiccentett neki:

— Foglaljon helyet kérem és várjon egy kicsit. Fuszti meghúzódott a sarokban és kívárra türelmesen, míg a szerkesztő kikísérte a hölgyet s visszajövet hűvösen megkérdezte a katonát:

— Mi tetszik kérem?

Fuszti haptákba ugrott:

— Vagyok bátor bemutatni magamat: Palotás Fausztin, m. kir. honvédfőhadnagy.

Vadnay, aki olyan harkály-vörös ember volt, viaszárgára döbbenve hanyatlott hátra a székből:

— Micsoda? Hát kegyed férfiri?

— Még eddig annak ismertem magamat szerkesztő ur! — feszítette ki domboru mellkasát a Fővárosi Lapok illusztris munkatársa.

— Szerencsétlen ember! — Csóválta két tenyerebe szorított fejét Vadnay. En azt hittem, hogy önt Fausztinának hívják és büszke voltam rá, hogy én vezetem be az irodalomba a magyar Georg Sand-ot. Mennyi vitám volt maga miatt Gyulay Pállal! Már most mit csináljak én magával?

— Tartson meg szerkesztő ur további jóindulatában — pengette Fuszti a sarkantyuját.

Nem is lehetett egyebet csinálni. Vadnay Károly, akinek ambíciója volt a magyar honleányok közt Sand-okat és Eliot-kat fölfedezni, nem dicsérté ugyan többé előfizetési felhívásaiban a Rejtve hordott sebek-ben megnyilvánuló női bájít és gyöngéd kellemet, de azért a marsallbotot többé nem lehetett visszavenni Palotás Fausztintól.